

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes

PROTOKOLS Nr.4

Rīgā,

2014.gada 18.decembrī

Skolas ielā 28, 2.korpusa 6.stāva zālē

plkst. 15:00

SĒDĒ PIEDALĀS:

Evija Kūla, komitejas vadītāja vietniece, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

Komitejas locekļi:

Elīna Ālere-Fogele, biedrības „EAPN-Latvia” valdes locekle

Santa Bukovska (pārstāv Kristīni Našenieci), Ārlietu ministrijas ES Koordinācijas departamenta COREPER I nodaļas 2.sekretāre

Jānis Felsbergs, Latvijas Pensionāru federācijas Pensiju komisijas vadītājs

Kristīne Fomina, Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta Sistēmu pārvaldības nodaļas juriskonsulte

Evija Dompalma-Linuža (pārstāv Dainu Branti), Veselības ministrijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas pētniece

Inga Kalniņa, Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas Sociālo pakalpojumu attīstības eksperte

Linda Naudiša, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vecākā referente

Ludis Neiders, Ekonomikas ministrijas Tautsaimniecības struktūrpolitikas departamenta Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas vadītājs

Sandra Segliņa (pārstāv Evu Mustermani), Tieslietu ministrijas Stratēģijas departamenta vecākā referente

Irina Stašūlonoka (pārstāv Viktoru Veretjanovu), Centrālās statistikas pārvaldes Sociālās statistikas departamenta Ienākumu un dzīves apstākļu statistikas daļas vecākā referente

Citi:

Mārtiņš Āboliņš, Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktora vietnieks – nodaļas vadītājs

Elīna Celmiņa, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore

Laila Balga, European Minimum Income Network (EMIN) projekta eksperte

Jānis Bogužs, LM Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošās iestādes vecākais eksperts

Lelde Cālīte, European Minimum Income Network (EMIN) projekta eksperte

Daina Paula, Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes, Makroekonomikas analīzes daļas galvenā ekonomiste

SĒDĒ NEPIEDALĀS:

Ingus Alliks, komitejas vadītājs, Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) valsts sekretāra vietnieks

Gunta Anča, Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas „Sustento” valdes priekšsēdētāja

Egīls Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks

Ingūna Badūne, Biedrības „Baltā māja” vadītāja

Maruta Bubene, Rīgas domes Labklājības departamenta Rīgas patversmes vecākā sociālā darbiniece

Laura Gintere, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Elektroniskās pārvaldes departamenta Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju politikas nodaļas vadītāja

Iveta Girucka, Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta Autotransporta nodaļas vecākā referente

Valda Iljanova, Latgales plānošanas reģiona Attīstības un plānošanas nodaļas plānotāja

Ligita Kadžule, Latvijas Lauku sieviešu apvienības Salas novada lauksaimniecības konsultante

Pēteris Leiškalns, Latvijas Darba devēju konfederācijas Sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts

Nadežda Mazure, Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja galvenā inspektore

Dzintra Mergupe-Kutraite, Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta vecākā referente

Ineta Puriņa, Vidzemes plānošanas reģiona Projektu vadītāja

Ilze Slokenberga, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja vietniece

Romans Stankevičs, Fonda „Roma” pārstāvis

Dace Strautkalne, Zemgales plānošanas reģiona sociālo jautājumu attīstības speciāliste

Silvija Šimfa, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos

Vaira Vucāne, Latvijas Bērnu fonda viceprezidente

Sēdi protokolē:

Evija Kūla, komitejas vadītāja vietniece, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

Darba kārtība:

1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Novērtējums par eiro ieviešanas ietekmi uz mājsaimniecībām.
3. Latvijas minimālās ienākumu shēmas analīze EAPN-Latvia vērtējumā.
4. Koncepcija „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu” – turpmākie soļi.
5. Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām aktualitātes.
6. Komitejas darba programmas 2014.gadam izpilde un komitejas darba programmas 2015.gadam projekts.
7. Citi jautājumi.

Sēdes norise:

**1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
(E.Celmiņa)**

E.Celmiņa informē, ka pēc Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas (turpmāk - komiteja) vadītāja lūguma ir deleģēta vadīt šo sēdi, jo vadītājs iepriekš neparedzētu iemeslu dēļ nevar ierasties. Tiek atklāta 2014.gada ceturtā komitejas sēde un apstiprināta sēdes darba kārtība.

**2. Novērtējums par eiro ieviešanas ietekmi uz mājsaimniecībām.
(D.Paula)**

(E.Celmiņa, M.Āboliņš, E.Kūla)

D.Paula sniedz prezentāciju par eiro ieviešanas ietekmi uz tautsaimniecību. Uzsver trīs galvenos ieguvumus:

- ietaupījums no EUR/LVL konvertācijām – apm. 70 milj. eiro gadā;
- būtiski samazinājās SEPA kredītu pārvedumu komisijas maksas – ap 100 milj. eiro gadā;
- ietaupījums valsts budžetā no zemākām parāda apkalpošanas izmaksām – 50 milj. eiro.

Informē, ka pirktpēja eiro ieviešanas rezultātā nav mazinājusies, jo inflācija ir zema. Tāpat algas un pensijas turpina augt, arī reālā izteiksmē. Kopumā ir aprēķināts, ka Latvijas budžets 10 gadu laikā procentu maksājumos ietaupīs 800 milj. eiro.

E.Celmiņa jautā, vai turpmākajos gados eiro ieviešana varētu atstāt kādu ietekmi, vai paredzams, ka mājsaimniecību situācija turpināsies uzlaboties?

D.Paula komentē, ka Latvijas Banka turpinās tālāk vērtēt eiro ieviešanas ietekmi, taču uzsver, ka tas ir kopējais patēriņš – būs lietas, kas turpināsies arī turpmāk, piemēram, konvertācijas u.tml. Attiecībā uz inflācijas ietekmi atbild, ka šeit ir sniegts vienreizējs ietekmes novērtējums. Tāpat arī atalgojums un pensiju lielums būtu novērtējams ilgākā laika periodā.

E.Kūla jautā, vai ir analizēts, kurām algu grupām ienākumu kāpums ir novērojams?

M.Āboliņš komentē, ka algas kāpušas gan tiem, kuriem ir augsts atalgojums, gan strādājošajiem ar zemu atalgojumu.

**3. Latvijas minimālās ienākumu shēmas analīze EAPN-Latvia vērtējumā.
(L.Balga, L.Cālīte, E.Ālere-Fogele)**

(E.Celmiņa, I.Kalniņa)

L.Balga informē par Latvijas kā valsts dalību Eiropas Pretnabadzības tīklā (saīsinājums EAPN no European Anti Poverty Network). EAPN-Latvia kā dalīborganizācija EAPN ir no 2014.gada jūnija.

L.Balga sniedz ieskatu par EMIN (European Minimum Income Network) projektu. Projekta ietvaros visām EAPN dalīborganizācijām bija uzdevums sagatavot nacionālo ziņojumu par minimālo ienākumu sistēmu savā valstī un izstrādāt priekšlikumus adekvātas minimālās ienākumu sistēmas ieviešanai. Latvijas ziņojumu paredzēts pabeigt līdz 2015.gada janvāra beigām. Šī projekta noslēguma konference notiks Briselē. Īpaši novērtē iespēju tikties un runāt ar citām valstīm un to pieredzi minimālo ienākumu sistēmu novērtēšanā.

L.Cālīte papildina, ka Latvija atrodas 3.zemākajā līmenī aiz Rumānijas un Bulgārijas attiecībā uz garantētā minimālā ienākuma (GMI) līmeni. Latvijā GMI līmenis ir ļoti zems (49,80 eiro mēnesī), taču uzsver, ka to papildina vēl dažādi pakalpojumi.

L.Cālīte sniedz galvenos secinājumus par Latvijas minimālo ienākumu sistēmu:

- minimālais ienākums ir jātuvina minimālajai darba algai;
- pašvaldību vidū pastāv liela dažādība attiecībā uz trūcīgas un maznodrošinātas personas noteikšanas kritērijiem, cilvēkiem radot neizpratni par sistēmu un pieejamo atbalstu;
- pārlietu liela birokrātija atbalsta saņemšanai, cilvēkiem ir grūti orientēties likumos;
- Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) dažādie kursi, kuriem nav praktiskā pielietojuma;
- nepieciešama individuāla pieeja, īpaši NVA un sociālajos dienestos. Cilvēks jūtas pazemots, vērsties pēc palīdzības – klienti nav apmierināti ar apsekojumiem, īpašumu novērtējumu, nevēlas sadarboties ar sociālajiem dienestiem;
- izteiktās pilsētu un lauku atšķirības;
- nepieciešams izstrādāt jaunu iztikas minimuma grozu.;
- trūkst piedāvāto pakalpojumu dažādās jomās integritāte;
- uzsver cilvēku tiekšanos pēc statusu iegūšanas, lai iegūtu attiecīgos labumus. Min Polijas piemēru, kur cilvēki netiecas pēc statusa, bet cenšas strādāt.

E.Ālere-Fogele papildina, ka minimālajam ienākumam jābūt adekvātam un cienīgam.

E.Celmiņa jautā, vai ziņojumu ir plānots sūtīt komentāriem un plānots to publicēt.

L.Balga atbild, ka komentēt varēs tikai EAPN.

E.Celmiņa uzsver secinājumu pretrunīgumu. Jautā, vai minimālais ienākums un ziņojumā rosinātie paaugstinātie apmēri ir analizēti IKP kontekstā. Ierosina, ka minimālās algas jautājums varētu būt nākamās komitejas darba kārtības jautājums un vērš uzmanību, ka finanšu sektoram ir jāiepazīst nabadzības jautājuma sociālie aspekti, savukārt mums (sociālo jautājumu ekspertiem) – makroekonomiskie un budžeta veidošanas aspekti.

I.Kalniņa komentē, ka minimālās algas paaugstināšanas jautājums ir jāvērtē arī no darba devēju puses – no kurienes maksās lielo minimālo darba algu. Nepiekrīt, ka sociālās palīdzības sistēma ir pārāk sarežģīta, un uzskata, ka kritērijiem attiecībā uz īpašuma izvērtējumu ir noteikti jābūt.

E.Celmiņa rezumē, ka ziņojums tiek pieņemts zināšanai un tiek gaidīta tā gala versija.

4. Konceptija „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu” – turpmākie soļi. (E.Kūla)

(J.Felsbergs, E.Celmiņa, L.Balga)

E.Kūla sniedz prezentāciju par valdībā akceptēto koncepciju „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu”, ieskicējot tālākos darbus minimālā ienākuma nodrošināšanai no 2017.gada.

J.Felsbergs jautā, kāpēc tika izvēlēti 40% no rīcībā esošās ienākumu mediānas, uzsverot, ka ES noteiktais nabadzības riska indekss ir noteikts 60% apmērā.

E.Kūla atbild, ka valstis atbalstu naudas veidā parasti novirza 30%-40% apmērā, turklāt LM vērtēja arī saistību ar minimālo darba algu, lai neradītu demotivāciju strādāt.

E.Celmiņa papildina, ka 60% ir nabadzības risks, kas automātiski nenozīmē, ka atbalsts ir sniedzams pie šī procentuālā apmēra.

L.Balga jautā, vai ir plānots aprēķināt jaunu iztikas minimumu, ņemot vērā, ka ar 2014.gadu iepriekšējā iztikas minimuma aprēķināšana ir pārtraukta.

E.Kūla atbild, ka tas ir viens no iekļautajiem uzdevumiem un tiks īstenots tuvākajos gados.

5. Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām aktualitātes. (J.Bogužs)

(E.Celmiņa, I.Kalniņa, J.Felsbergs, E.Kūla)

J.Bogužs sniedz prezentāciju par aktuālo saistībā ar Eiropas Atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām. Uzsver, ka partnerorganizāciju atlase un pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu iepirkuma procedūra tiks uzsākta šā gada decembrī. Atkarībā no iepirkumu procedūras rezultātiem paku izdalīšana varētu sākties ātrākais 2015.gada martā.

J.Felsbergs jautā, vai pārtikas produktu izvēlē kā kritērijs tika ņemts vērā arī kaloriju daudzums produktos un cik ilgi ar šo paku saturu cilvēks var reāli paēst?

J.Bogužs atbild, ka ar veselīgu uzturu saistītie jautājumi tika skatīti ar Veselības ministriju. Pēc LM aprēķiniem, no pārtikas komplektā iekļautajiem produktiem pagatavotā maltīte nodrošina vidēji 20% no ieteicamās dienas uzturvērtības.

E.Kūla komentē, ka pārtikas pakas ir tikai papildinošs atbalsts pārtikas nodrošināšanai un nav uzskatāms par vienīgo pārtikas avotu cilvēkiem, kuriem ir tāda nepieciešamība. Cilvēku ar nepietiekamiem ienākumiem pamatvajadzību nodrošināšana, tai skaitā pārtika, ir sociālās palīdzības uzdevums.

L.Balga jautā, vai paši esam apmierināti ar piedāvāto paku saturu.

E.Celmiņa atbild, ka tas ir veiksmīgs papildinošs instruments, īpaši, ka tiek piedāvāti vairāku paku veidi, kas nepieciešami atšķirīgās dzīves situācijās, un īpaši ģimenēm ar bērniem, kas bija ļoti svarīgi, ņemot vērā to augsto nabadzības risku.

I.Kalniņa uzsver, ka ļoti būtisks ir papildpasākumu jautājums, jo tie var sniegt būtisku atbalstu cilvēkiem, kuriem ir tāda vajadzība.

6. Komitejas darba programmas 2014.gadam izpilde un komitejas darba programmas 2015.gadam projekts. (E.Kūla)

(L.Neiders, M.Āboliņš, L.Balga, E.Dompalma-Linuža, I.Kalniņa)

E.Kūla informē, ka 2014.gada komitejas darba plānā iekļautie jautājumi visi tika attiecīgi arī prezentēti un izdiskutēti. Tiek piedāvāts 2015.gada komitejas darba programmas projekts ar trīs jautājumiem:

- Plāns minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai /*Labklājības ministrija*/
- Sākotnējie secinājumi par elektroenerģijas tirgus atvēršanu mājāsaimniecībām. /*Ekonomikas ministrija*/

- Eiropas Padomes rekomendācijas Latvijai par nabadzības mazināšanu progresa novērtējums /*Labklājības ministrija*/

L.Neiders apstiprina, ka būs iespējams sniegt informāciju par sākotnējiem secinājumiem par elektroenerģijas tirgus atvēršanu mājsaimniecībām.

J.Felsbergs aicina iekļaut jautājumu par veselības pakalpojumu pieejamību un to korelāciju ar nabadzību.

E.Dompalma - Linuža apstiprina, ka Veselības ministrija varētu šo jautājumu prezentēt 2015.gada nogalē. Vienlaicīgi informē, ka 2014.gada beigās tiks noslēgts līgums ar Pasaules Banku par veselības tīklu attīstības vadlīniju izstrādi, kuras būs balstītas uz pētījumu rezultātiem četrās prioritārajās jomās: siris un asinsvadu, onkoloģijas, garīgās veselības un perinatālā un neonatālā perioda. Pētījuma ietvaros dati tiks analizēti pašvaldību griezumā, noteikti sasniedzamie rādītāji reģionālā griezumā, kā arī atkarībā no datu pieejamības tiks veikta analīze attiecībā uz sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām.

L.Balga aicina iekļaut jautājumu par minimālo darba algu un IIN neapliekamo minimumu.

M.Āboliņš akceptē informācijas sniegšanu par priekšlikumiem saistībā ar IIN neapliekamā minimuma palielināšanu.

I.Kalniņa ierosina sniegt informāciju par Latvijas Prezidentūras prioritātēm.

E.Kūla rezumē, ka tiks apkopoti piedāvātie priekšlikumi, nosūtot tos elektroniski gala saskaņošanai un papildināšanai.

7. Citi jautājumi. (E.Celmiņa)

Nav.

Sēdes noslēgums 17:00.

Pielikumā sēdes materiāli:

1. Komitejas sēdes darba kārtība.
2. Prezentācija „Eiro ieviešanas ietekme uz tautsaimniecību”.
3. Prezentācija „Konceptija «Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu»”.
4. Prezentācija „Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām: aktualitātes 2014.gadā”.
5. Prezentācija „SIPKK darba programma”.

Komitejas vadītāja vietā,
LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba
politikas departamenta direktore

E.Celmiņa

Protokolēja

E.Kūla